

Вона використовується у випадках, коли: клієнту потрібно продемонструвати переваги і недоліки його становища; якщо ситуація, у якій він опинився, здається йому безвихідною; клієнт не бажає змінюватися, хоча існує загроза для його здоров'я і безпеки або ж його оточення; на проведення мотиваційного інтерв'ю мало часу; консультант є новачком [1, с. 71].

Мотиваційне консультування володіє значним потенціалом для попередження і подолання соціальних проблем клієнтів, поведінка яких містить ті чи інші форми ризиків: вживання психоактивних речовин, заподіяння фізичного ушкодження собі або іншим, вчинення правопорушень і злочинів, безладні і незахищені статеві контакти, захоплення екстремальними видами розваг тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ведення випадку в роботі з засудженими фахівців служби пробації. Методичні рекомендації. МБФ «Міжнародний альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 134 с.
2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. – К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – 256 с.
3. Храпаль А. Мотивационное интервьюирование лиц, употребляющих инъекционные наркотики. пособие для социальных работников программ профилактики ВИЧ/СПИД. Киев: «СПИД Фонд Восток-Запад», 2004. – 108 с.
4. Rubak S. et al. Motivational interviewing: a systematic review and meta-analysis // Br J Gen Pract. – 2005. – Т. 55. – №. 513. – С. 305-312.

А. І. Дембровська
*магістрантка 1 курсу
спеціальності «Соціальна робота»
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,*

*Науковий керівник –
доктор педагогічних наук, професор
Н. С. Олексюк*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖІНОК, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛИ

Однією з найбільш гострих соціальних проблем у сучасному суспільстві є злочинність. Злочинність – це історично мінливе, соціальне явище, система передбачених кримінальними законами діянь, що вчинюються на певній території або серед членів певних соціальних груп упродовж певного проміжку часу. Згідно даних прес-служби Державної служби статистики, в Україні з року в рік зростає не лише кількість злочинів, але і їх жорстокість, важкість та цинічність. Так, в період із січня по червень 2017 року в Україні було зафіксовано 317 633 злочини (за аналогічний

період 2016 року – 298 759 злочинів), з яких 36% – тяжкі та особливо тяжкі (відповідно 33%). Всього в результаті злочинних діянь за означений період 2017 року в Україні загинуло 3,3 тис. осіб, серед яких 22,6% було умисно вбито, а 8,2% загинуло у результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень [2, с. 5].

На основі аналізу досліджень А. Благі, В. Меркулової та ін. можемо констатувати, що наявність жінок серед злочинців свідчить про їх високу уразливість, про невміння вирішувати свої проблеми некримінальним способом, низькі захищеність і адаптивність до нових соціально-економічних умов в період тривалих масштабних реформ. Якщо узяти середні показники, то частка жінок, які перебувають в місцях позбавлення волі, складає від 12% до 18% від загального числа засуджених. Проте, в Україні спостерігається збільшення кількості злочинів, учинених жінками: за останні десять років їх кількість зросла удвічі [2, с. 7].

Жіноча злочинність відрізняється від чоловічої деякими якісними показниками. Можна назвати дві сфери суспільного життя, де жіноча кримінальна активність виявляється найчіткіше. По-перше, це сфера побуту, де жінок штовхають на вчинення злочину негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних і сусідських стосунків. У цій сфері жінки здебільшого вчиняють такі насильницькі злочини, як: вбивство, у тому числі своєї новонародженої дитини, нанесення тілесних ушкоджень і хуліганство. По-друге, це сфера, де жінка виконує свої професійні функції, передусім такі, які пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. [2, с. 10].

Визначаючи ступінь тяжкості насильницького злочину, вчиненого жінкою, необхідно враховувати певну специфіку жіночої злочинної поведінки, яка впливає з її психологічних особливостей, а саме: тривожності, підвищеної емоційної лабільності, вразливості, сентиментальності, високої підозрілості, сугестивності; більшої, ніж у чоловіків схильності до нервово-психічних зривів, депресії та апатії. Окрім того, кожна третя засуджена жінка має залежність або від наркотичних засобів, або від алкоголю. Зазначимо, що у роботі з засудженими жінками слід враховувати також залежність їхніх психологічних станів від гормональних змін, пов'язаних з віковими особливостями [1]. Усі зазначені особливості психофізичного стану жінок, позбавлених волі, справляють глибокий вплив на їхню поведінку під час відбування покарання та позначаються на його наслідках. І хоча на думку дослідників, біологічні особливості жінок, обумовлюючи або в деяких випадках обмежуючи кількісні показники окремих видів злочинів, не виступають головними у поясненні детермінації злочинів, все ж не можна не враховувати того, що жінки виявляються, наприклад, менш захищеними психологічно від різних ускладнень в їх житті [4, с. 37].

Досить важливим фактором, що впливає на збільшення жіночої злочинності є поширення у характері жінок чоловічих рис, що дедалі ширше спонукує їх неодружену частину до безладного статевого життя, зловживання алкоголем, тютюном, наркотиками, які значно швидше, ніж у чоловіків, викликають залежність організму. Ці чинники сприяють тому, що частина жінок стає на шлях злочинності й проституції. Нерідко жінка виявляється активним учасником протиправних дій чоловіків, а деколи – організатором і керівником таких дій. Жінка легше піддається

навіюванню, що дозволяє чоловікам-злочинцям з її оточення втягувати жінку у кримінальну діяльність, особливо коли це стосується інтересів чоловіка, батька, сина, коханця тощо [3].

Таким чином, вивчення соціально-педагогічної характеристики особи жінки-злочинниці має важливе значення для пізнання причинно-наслідкових зв'язків, які лежать в основі жіночої злочинності та забезпечують застосування відповідних попереджувальних заходів. Даній категорії осіб властиві як деякі загальні для всіх злочинців риси, так і специфічні, що виділяє їх з основної маси правопорушників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдюкова Н. В. Жіноча злочинність як психологічна проблема / Н. В. Абдюкова // Зб. наук. праць : філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ 2008. – Вип. 13, ч. 2. – С. 77–83.
2. Блага А. Б. Кримінологічні особливості жіночої злочинності в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальна право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / А. Б. Блага. – Харків, 2017. – 16 с.
3. Головка Т. М. Гендерні аспекти покарання у вигляді позбавлення волі / Т. М. Головка // Право. Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2009. – № 3(46). – С. 250–255.
4. Меркулова В. О. Жінка як суб'єкт кримінальної відповідальності / В. О. Меркулова. – Одеса : НДРВВ ОЮІ НУВС, 2002. – 250 с.

М. В. Дибаш

викладач

*Чортківського гуманітарно-педагогічного
коледжу імені Олександра Барвінського*

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МІГРАНТАМИ , БІЖЕНЦЯМИ ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕСЕЛЕНИМИ ОСОБАМИ

Мігранти (від лат. *migrans, migrantis* - переселенець; той, хто переселяється) - особи, котрі здійснюють міграцію, тобто перетинають державні або адміністративно-територіальні кордони з метою зміни місця проживання назавжди або на певний час.

Однією з найбільш значних у кількісному відношенні, та однією з найскладніших у соціальному плані груп мігрантів є біженці.

Біженець - міжнародно-правовий термін універсального характеру, який запроваджено Конвенцією ООН 1951 р. та Протоколом ООН 1967 р.

Під поняттям біженець розуміється особа, яка в силу певних, цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи чи політичних переконань, перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни внаслідок таких побоювань, і не має певного